

Apostel Thomas Kerk  
www.pgenschede.nl/atk

Ds Jaco Zuurmond                      gezamenlijke dienst 26 juli 2015

Gemeente van de Opgestane,

Ooit in een jeugddienst ging het ook over de discipelen in het bootje, midden in een storm. En in de uitleg, aan een zaal die vanwege de jeugddienst meer dan anders gevuld was met jongeren uit onze gemeente, heb ik toen in een bijzin gezegd dat het Evangelie naar Marcus geschreven is tijdens de eerste Christenvervolgingen. Dat éne zinnetje leverde na afloop een boeiend gesprek op: Moest zoiets nu gezegd worden tijdens een jeugddienst? Wat draagt het voor onze jongeren bij om te weten dat een verhaal als van de storm op het meer pas ver ná het leven van Jezus is ontstaan. Wat draagt het bij om te weten dat het geen ooggetuigenverslag is. Maar misschien wel meer een metafoor voor de eerste christenvervolgingen. Beeldspraak dus. Een on-historisch verhaal. Waarom onze jongeren daarmee vermoeien, verwarren. Is het verhaal an sich niet goed genoeg?

Over die vraag, gemeente, zou ik graag vanmorgen eens verder na willen denken. Deze zomerzondagen zijn het tegendeel van jeugddiensten. We zijn als volwassenen even heerlijk onder ons. Wel, laten we van de nood een deugd maken. En ons de vraag stellen hoe we een verhaal als het Evangelie van deze zondag nu eigenlijk ordentelijk aan onze jongeren en onze kinderen willen vertellen... Wat moeten onze jongeren eigenlijk weten, opdat ze vruchtbaar bijbel kunnen leren lezen???

Om te beginnen wil ik u een stukje voorlezen uit een kinderverhaal van ca. 30 jaar geleden. Uit de kritische jaren '80 dus. Laten we er maar even voor gaan zitten, want het is de bedoeling dat het verteld wordt. Het is een verhaal.

We zitten in de boot

In Rome, die geweldig grote stad, het centrum van de wereld, zit een groepje bij elkaar in een vertrek op de bovenste verdieping van een gebouw, dat je een pakhuis voor mensen zou kunnen noemen. Ze hebben het avondmaal gevierd en Markus heeft daarbij het verhaal verteld, dat we vorige week hoorden, over de 5000 mensen in de woestijn die met elkaar toch genoeg te eten hadden. Markus heeft net gauw een paar aantekeningen gemaakt om zelf het verhaal te onthouden, want hij wil het verwerken in het boek over Jezus dat

hij aan het schrijven is. De anderen zitten er nog wat over na te praten: 'Als alle mensen met elkaar delen in de wereld...'

Nu zei Tertius: 'Het was een goed verhaal, Markus, maar ondertussen! Moet je dit groepje mensen bij elkaar zien. We komen hier omdat Jezus een nieuwe manier van leven op gang gebracht heeft. Maar Jezus lijkt zo ver weg en wat kunnen wij nou voor elkaar krijgen? (...) Soms heb ik het gevoel dat hij ergens rondzweeft en dat we niks aan hem hebben. We zitten in de boot! We redden het niet! We halen 't niet! De gemeente hier in Rome heeft de wind lelijk tegen en de toekomst ziet er donker uit.'

(...) 'Dat is mooi gezegd, Tertius', zegt Marcus. 'Daar zit een mooi verhaal in! Jullie zitten inderdaad in de boot, hier in de wereldstad Rome. Als je uit het hoge raam van dit gebouw voor arme lui naar beneden kijkt, zie je een zee van huizen en een zee van mensen.'

Begrijp je wat ik bedoel? Jullie zitten in de boot, je hebt de wind tegen en de toekomst ziet er donker uit. Je hebt het gevoel dat Jezus ver weg is. Kijk, in de verte over de huizenzee heen zie je de berg Soracte. Er ligt nog een beetje sneeuw op. Zo ver lijkt Jezus weg. Hij zit daar veilig op de berg en ziet jullie vanaf zijn hoogte ploeteren om vooruit te komen. (...) Stel je voor dat hij eraan komt, deze richting uit, over de zee van huizen en mensen heen! Stel je voor dat hij zelf naar Rome komt om te doen wat jullie niet kunnen!'

'Prachtig', riep Tertius, 'dan zou ik weer echt gaan geloven.'

'Nee jongetje! Je zou je een ongeluk schrikken! Midden in het donker. Midden in het donker. Daar komt hij aan. Je zou denken dat het een spook was. Overigens, dat denk je nu ook. Je zei dat je het gevoel had dat Jezus ergens ver weg rondzweefde. En daarom gaat mijn verhaal anders...'

Enzovoort.

Wat gebeurt hier? Hier gebeurt veel. Kinderen krijgen héél veel informatie. Ze horen dat het Evangelie veel later is opgeschreven. Dat de verhalen over Jezus niet allemaal echt gebeurd zijn, maar soms ook bedacht. Als beeldspraak. Als metafoor. Ze leren in welke situatie de verhalen ontstaan zijn. En wat tóen de bedoeling is geweest van de verhalen.

Wat vindt u ervan? Zou u zo'n kinderbijbel aanschaffen, voor uw kinderen, of voor uw kleinkinderen?

Wat vind ik ervan? Als predikant. Maar ook als vader. En ook ergens natuurlijk, zelf als kind. Als iemand die ook kind is geweest. En die op de weg naar volwassenheid zelf ook ergens gegrepen is door dat oude verhaal? Wat heeft mij onderweg geholpen, en wat ervoer ik zelf als verwarrend?

Als ik zo eerlijk mogelijk probeer te zijn, dan moet ik twee dingen zeggen. Allereerst dat ik denk dat het nodig is om onze kinderen dit állemaal te vertellen. Ja, als gelovige van 2015 hoor je dit soort dingen te weten – omdat het gewoon zo is. We redden de kerk niet als we proberen dit soort kennis – kennis over het ontstaan van de bijbelverhalen, maar ook moderne kennis over de natuur, over de geschiedenis van de kosmos, en de evolutie van het leven op aarde – buiten de deur te houden. Ja, dit soort kennis kan een gelovige soms verwarren. Maar het misverstand als zouden de bijbelverhalen letterlijke krantenverslagen zijn van wat ooit precies zo is gebeurd is nog véél verwarrender. Wat doen we onze kinderen aan als we ze het gevoel hebben dat je in de kerk vooral je verstand niet mag gebruiken? Als geloven zou betekenen dat je álles wat je op school hebt geleerd nu maar even moet vergeten. Wat doen we onze kinderen aan als straks, bij wijze van spreken, bij de ingang van onze nieuwe kerk een bordje komt te hangen: jassen s.v.p. aan de kapstok, en verstand afgeven bij de koster. Nee, dán helpen we onze jongeren écht niet.

Aan de andere kant... had u dat nou ook dat u eigenlijk het oorspronkelijke verhaal veel mooier vond dan die hervoertelling uit de jaren '80? Ik in ieder geval wel. De hervoertelling bevatte een heleboel noodzakelijke 'weetjes'... maar het verhaal raakte me nergens. Terwijl het verhaal van Marcus zelf me wél raakt.

Ik moet denken aan die man, ooit, in een Leerhuis. Waar we heel kritisch durfden te kijken naar de Bijbel. En ineens zei hij: Ik weet wel dat het allemaal niet echt gebeurd is... maar ik zou zo graag willen dat het wel echt gebeurd was...

En, goede mensen, dát is net zo waar. Die wens, dat verlangen. Deze verzuchting getuigt van zo veel hoop... en wanhoop.

Hoe vertellen we het aan onze kinderen?

Kijk, je kunt natuurlijk wel eerlijk en open aan je kinderen vertellen dat het niet echt historisch zo is gebeurd, en dat het er in het geloof niet om gaat om op zoek te gaan naar kieren in de meest basale natuurwetten – en ik denk dat we dat móeten doen – maar je moet vervolgens niet de illusie hebben dat geloven daarmee makkelijker wordt. Want dat de goede God sterker is dan álle dood die mensen in hun leven en samenleven kunnen tegenkomen... - en dat is, een beetje abstract geformuleerd, volgens mij de betekenis van verhalen zoals het Evangelie van deze zondag... - ... dat de goede God sterke is dan álle dood die mensen in hun leven en samenleven kunnen tegenkomen, dat is misschien nog véél moeilijker te geloven dan dat er ooit, 2000 jaar geleden, iemand over het water zou hebben gelopen.

Uiteindelijk gaat het om ongekend diep vertrouwen. Haast onmogelijk diep vertrouwen. Vertrouwen in het leven. Vertrouwen in het samenleven van mensen. Tegen alle klippen op vechten om samen het vertrouwen vol te houden in een goede bedoeling die in dit aardse leven schuilt... en ergens, ergens, door alles heen een goede toekomst.

En daar wil het Evangelie van vandaag mensen bij helpen. Mensen van toen, tijdens de christenvervolgingen. Mensen van nu, midden in een wereld vol vluchtelingen, vol ongekend geweld. Mensen van nu die worstelen met wrede ziektes. Die in hun leven en samenleven soms zo weinig zien lukken, en zo veel zien foutlopen. Mensen die zélf fouten maken, steeds weer, met alle gevolgen van dien.

Leven, hoopvol leven, leven in de hoop... is het moeilijkste wat er is. Omdat het vraagt anders te kijken naar de werkelijkheid om ons heen. Door de werkelijkheid heen te kijken.

Achter de werkelijkheid die direct voorhanden is ligt een andere werkelijkheid... zo wil het verhaal van de zee, en de wind, en het spook ons vertellen. Een werkelijkheid van goedheid. En het verhaal nodigt ons uit om ons aan die werkelijkheid toe te vertrouwen.

Hoe vertellen we dat aan onze kinderen?

Door allereerst niet bang te zijn voor onze eigen volwassenheid. Met álle kennis die daar bij hoort. Niet bang zijn voor die kennis. Onze kinderen hebben er recht op.

Maar vervolgens mogen we ze ook laten zien dat het uiteindelijk gaat om een haast kinderlijk vertrouwen. Dat wij zelf proberen te leven in het leven van alledag. Dus aan onze kinderen vertellen over ons eigen leven. Over onze hoop, en onze wanhoop. En waar het aloude verhaal ons raakt – oh, wat zouden we willen dat het waar was. Ons niet schamen voor die haast kinderlijke wens. Want het is ons diepste verlangen dat zich daar meldt. Verlangen naar hoop, naar vertrouwen. Vertrouwen in een goede God. Die mensen vasthoudt. Tastbaar vasthoudt. Door alles heen. Door het diepste water heen. Oh, wat zouden we willen dat het waar was... En daarom zullen we samen met onze kinderen het verhaal van alledag moeten leren delen. En in dat verhaal gaan we samen op zoek naar hoop, elke dag opnieuw. Naar tastbare hoop. Hoop, zo zichtbaar als die man op het water. Hoop, zo voedzaam als het brood van alledag. Amen.